

ZAKON O TRGOVINI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način za obavljanje i unapređenje trgovine na jedinstvenom tržištu Republike Srbije, kao i zaštita tržišta, zaštita od nepoštene tržišne utakmice i nadzor.

Trgovina se vrši pod uslovima i na način uređen ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuju promet robe i usluga, kao i dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom.

Značenje pojedinih izraza

Član 2.

Pojedini izrazi u smislu ovog zakona imaju sledeće značenje:

1) **promet** je skup svih osnovnih i pratećih poslovnih aktivnosti u vezi sa nabavkom i prodajom robe i usluga;

2) **trgovac** je pravno ili fizičko lice koje ispunjava uslove za obavljanje prodaje robe, odnosno usluga, propisane ovim zakonom;

3) **tržište** je institucionalno uređen odnos između subjekata ponude i tražnje sa ciljem prometa robe i usluga;

4) **prodajni objekat** je prostor koji čini jedinstvenu fizičku, funkcionalnu i tehničko-tehnološku celinu, trajnog ili privremenog građevinskog karaktera, zatvorenog ili otvorenog tipa (prodajni plac, boks i sl.) opremljen na propisani način, koji je namenjen ili može biti namenjen za obavljanje prometa;

5) **prodajno mesto** je prodajni objekat ili drugo mesto van prodajnog objekta na kojem je predviđeno i odobreno obavljanje prometa, u skladu sa zakonom i drugim propisima;

6) **potrošač** je fizičko lice koje kupuje robu, odnosno usluge radi zadovoljavanja ličnih potreba ili potreba domaćinstva;

7) **konkurent** je trgovac koji prodaje robu ili uslugu koja je po svojim osobinama, nameni i ceni, zamenjiva sa robom ili uslugom drugog trgovca na istom tržišnom području;

8) **stručni procenitelj** je sudski veštak ili stručna ustanova (institut, fakultet, stručna organizacija) koji poseduju odgovarajuća stručna znanja iz relevantne oblasti;

9) **kontrola** je skup aktivnosti, odnosno radnji u postupku inspekcijskog nadzora koje se preduzimaju kod trgovca, u prodajnom objektu ili drugom mestu obavljanja trgovine;

10) **tržišni nadzor** je skup aktivnosti i mera koje sprovode državni organi i drugi imaoci javnih ovlašćenja, da bi obezbedili usaglašenost robe i usluga u prometu sa uslovima utvrđenim ovim zakonom i posebnim propisima;

11) **trgovinska mreža** je skup prodajnih objekata na području Republike Srbije.

II. TRGOVINA

1. Pojam trgovine

Pojam

Član 3.

Trgovina je skup poslovnih aktivnosti prometa robe, odnosno usluga (u daljem tekstu: roba/usluge) sa ciljem ostvarivanja dobiti, kao i drugog društveno-ekonomskog cilja.

2. Načela trgovine

Načelo slobodne trgovine

Član 4.

Trgovina se obavlja slobodno na tržištu.

Zabranjena su ograničenja slobode obavljanja trgovine.

Izuzetno ograničenje slobode trgovine može se privremeno uvesti na način i pod uslovima propisanim zakonom.

Načelo ravnopravnosti i zabrane diskriminacije

Član 5.

Trgovci su ravnopravni i imaju jednak pravni položaj na tržištu.

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije u pogledu uslova za obavljanje trgovine ili narušavanja ravnopravnosti trgovaca na tržištu.

Načelo jedinstvenog tržišta

Član 6.

Tržište Republike Srbije je jedinstveno i celovito.

Izuzetno, dozvoljeni su akti ili radnje u skladu sa zakonom, usmereni na podsticanje regionalnog razvoja nerazvijenih područja, za određene socijalno ugrožene kategorije stanovništva, za proizvodnju i promet robe/usluga koje su od egzistencijalnog značaja za stanovništvo, kao i za razvoj određenih delatnosti koje su od javnog interesa, odnosno zaštite određenih dobara od posebnog značaja.

Načelo poštenja

Član 7.

Trgovci su dužni da u tržišnoj utakmici postupaju pošteno, na način koji nije usmeren na nanošenje štete drugim trgovcima, odnosno kupcima, kao i javnom interesu, a u skladu sa poslovnim moralom i dobrim poslovnim običajima.

Načelo stabilnosti i snabdevenosti

Član 8.

Trgovci su dužni da na odgovarajući način obezbede uslove za održavanje stabilnosti i snabdevenosti tržišta, naročito u pogledu robe/usluga od egzistencijalnog značaja za stanovništvo.

Zabranjeno je preduzimanje radnji kojima se izaziva nestabilnost i poremećaj u snabdevenosti tržišta.

Načelo srazmernosti

Član 9.

Državni organi i organizacije koje su zakonom i drugim propisima ovlašćeni da donose akte ili preduzimaju radnje ograničenja trgovine, kao i u poslovima tržišnog nadzora, dužni su da u pogledu obima, načina, uslova i trajanja tih ograničenja, odnosno obavljanja nadzora, postupaju srazmerno razlozima za ograničenje, odnosno sa ciljem tržišnog nadzora.

Načelo saradnje

Član 10.

U poslovima tržišnog nadzora, svi nadležni državni organi i imaoци javnih ovlašćenja su dužni da međusobno saraduju.

3. Trgovac

Svojstvo trgovca

Član 11.

Svojstvo trgovca, u smislu ovog zakona, imaju pravna lica i preduzetnici koji obavljaju trgovinu.

Svojstvo trgovca u smislu ovog zakona imaju i fizička lica, ako ovim zakonom ili posebnim propisom nije drugačije propisano, i to:

- 1) poljoprivrednici, registrovani u skladu sa propisima kojima se uređuje poljoprivreda, u pogledu poljoprivrednih proizvoda koji su predmet registracije;
- 2) lica koja vrše promet ulovljene divljači, ribe, gljiva, divlje flore i faune, i ostalih šumskih plodova, u skladu sa posebnim propisima o lovu, ribljem fondu, veterini, zaštiti prirode i šumama;
- 3) fizička lica koja u vidu zanimanja obavljaju delatnost slobodne profesije uređenu posebnim propisima;
- 4) ostala fizička lica koja prodaju sopstvene polovne stvari.

III. VRSTE TRGOVINE

1. Osnovna podela

Prema načinu obavljanja

Član 12.

Trgovina se obavlja kao trgovina na veliko i trgovina na malo.

Trgovina na veliko

Član 13.

Trgovina na veliko (veleprodaja, veletrgovina) je skup svih poslovnih aktivnosti u vezi sa prodajom robe/usluga licima koji kupuju radi dalje prodaje ili korišćenja u poslovne svrhe.

Trgovina na malo

Član 14.

Trgovina na malo (maloprodaja) je prodaja robe/usluga potrošačima radi zadovoljavanja ličnih potreba ili potreba domaćinstva.

2. Prema mestu trgovine

Trgovina u prodajnom objektu

Član 15.

Trgovina se po pravilu obavlja u prodajnom objektu, u različitim trgovinskim formatima.

Trgovinski formati su organizaciono-tehnički oblici obavljanja trgovine, koji imaju specifičnu strategiju prodaje prema kupcima i konkurentima (npr. supermarket, hipermarket, diskont, trgovinski centar, *cash and carry* centar i dr.).

Ministar nadležan za poslove trgovine (u daljem tekstu: ministar) bliže uređuje klasifikaciju trgovinskih formata.

Trgovina van prodajnog objekta

Član 16.

Trgovina može da se obavlja i van prodajnog objekta.

Trgovina na malo može da se obavlja van prodajnog objekta, i to kao:

- 1) daljinska trgovina na malo;
- 2) trgovina ličnim nuđenjem;
- 3) ostala trgovina na malo van prodajnog objekta.

Daljinska trgovina na malo

Član 17.

Daljinska trgovina na malo je prodaja robe/usluga koju trgovac vrši ponudom putem sredstava komunikacija, potrošaču koji nije neposredno prisutan.

Daljinska trgovina na malo je naročito elektronska trgovina, kataloška prodaja, kao i TV prodaja, trgovina putem pošte, štampanih pošiljki, reklamnih materijala sa narudžbenicom, telefona, tekstualnih ili multimedijalnih poruka u mobilnoj telefoniji i automata.

Elektronska trgovina se uređuje posebnim zakonom.

Trgovina ličnim nuđenjem

Član 18.

Trgovina ličnim nuđenjem je trgovina na malo koju obavlja trgovac tako što nudi robu ili uslugu putem neposredne ponude potrošaču koji nije tražio da mu se učini ponuda, a koji je lično prisutan na mestu ponude, van prodajnog objekta.

Trgovina ličnim nuđenjem se naročito obavlja kao:

- 1) delatnost putujućih trgovaca, koja se obavlja „od vrata do vrata“;
- 2) delatnost organizovanja posebnih promotivno-prodajnih skupova (promocije, demonstracije, degustacije i sl.);
- 3) trgovina iz torbe ili druge prenosne opreme (tzv. torbarenje, kolporter i sl.);
- 4) trgovina putem ličnog pozivanja potrošača.

Trgovina ličnim nuđenjem se obavlja u odgovarajuće vreme i na način da se ne vrši neprimereno uznemiravanje lica prema kojima je usmerena ponuda.

Poljoprivredni i prehrambeni proizvodi ne mogu se prodavati ličnim nuđenjem, osim na posebnim promotivno-prodajnim skupovima u skladu sa uslovima prema posebnim propisima.

Punomoćnik u trgovini ličnim nuđenjem

Član 19.

Trgovina ličnim nuđenjem može da se obavlja preko punomoćnika, koji ne mora da ispunjava uslove za trgovca iz člana 11. ovog zakona.

Trgovac koji obavlja trgovinu ličnim nuđenjem preko punomoćnika izdaje punomoćniku posebno punomoćje, overeno i potpisano od strane ovlašćenog lica vlastodavca, koje naročito sadrži ime i lični broj punomoćnika, poslovno ime vlastodavca, kao i obim i granice ovlašćenja u pogledu robe/usluga koja je predmet prometa, perioda važenja punomoćja, područja na kojem se obavlja trgovina ličnim nuđenjem, kao i druge potrebne podatke.

Punomoćnik iz stava 1. ovog člana je dužan da nosi sa sobom izvornik punomoćja i da ga na zahtev lica prema kojima je usmerena ponuda, pruži na uvid.

Ostala trgovina na malo van prodajnog objekta

Član 20.

Ostala trgovina na malo van prodajnog objekta obavlja se kao trgovina:

- 1) u prenosivim objektima tipa kioska, tezge, štanda ili na drugim sredstvima ili opremi koja je relativno vezana za određeno mesto;
- 2) sa pokretnih sredstava ili opreme (ambulantna trgovina).

Aktom nadležnog organa lokalne samouprave određuje, se odnosno odobrava prodajno mesto na kojem se obavlja trgovina iz stava 1. tačka 1), odnosno vreme i način trgovine iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

Ako se trgovina iz stava 1. tačka 2) ovog člana obavlja ličnim nuđenjem, na nju se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na trgovinu ličnim nuđenjem.

3. Posebne tržišne institucije

Pojam i vrste

Član 21.

Posebne tržišne institucije su posebni, uređeni oblici tržišta koji organizuju susret prodavaca i kupaca robe/usluga, sa ciljem njene prodaje ili promocije.

Posebne tržišne institucije su:

- 1) robna berza;
- 2) sajam, ostale privredne izložbe i tradicionalne manifestacije;
- 3) pijaca i veletržnica;
- 4) aukcijska kuća i javno nadmetanje.

Posebne tržišne institucije ne mogu da učestvuju ni kao prodavci ni kao kupci u prometu čiji su organizatori.

Ministar bliže uređuje posebne uslove trgovine propisane za posebne tržišne institucije iz stava 2. ovog člana, u skladu sa odredbama čl. 23. do 28. ovog zakona.

Robna berza

Član 22.

Robna berza je posebna tržišna institucija koja organizuje susret kupaca i prodavaca standardizovane i zamenljive (fungibilne) robe.

Robna berza i berzansko poslovanje uređuju se posebnim zakonom.

Sajam

Član 23.

Sajam je posebna tržišna institucija koja se bavi organizovanjem sajamskih privrednih izložbi, kao i pružanjem pratećih usluga, a naročito iznajmljivanja, projektovanja i pripremanja izložbenih mesta u sajamskom prostoru, skladištenja robe ili izdavanja skladišnog prostora, organizovanja ili obavljanja prevoza robe za izlagače, utovara, istovara i pakovanja robe, marketinških, ugostiteljskih i drugih usluga u vezi sa organizovanjem sajamskih privrednih izložbi.

Sajam je pravno lice, registrovano za obavljanje delatnosti organizacije sajamskih izložbi, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata, i koje obavlja tu delatnost na za nju naročito namenjenom sajamskom prostoru (sajmište).

Sajamska izložba iz stava 1. ovog člana predstavlja izlaganje robe u tačno određenom vremenskom periodu, na prostoru posebne namene (sajamski prostor, sajmište), od strane određenog izlagača, radi njenog predstavljanja i upoznavanja zainteresovanih kupaca sa tom robom, odnosno uslugama koje taj izlagač nudi.

Sajam može da organizuje i druge kulturne i sportske priredbe i manifestacije.

Ostale privredne izložbe i tradicionalne manifestacije

Član 24.

Ostale privredne izložbe su izložbe robe/usluga, privremenog ili povremenog karaktera, van sajamskog prostora.

Tradicionalne manifestacije su vašari, festivali i druge manifestacije na kojima se u sklopu kulturnih, muzičkih, sportskih i drugih društvenih aktivnosti, prodaje određena roba, a u skladu sa običajima vezanim za odvijanje tih aktivnosti i za to područje (npr. «dani» pojedinih lokalnih proizvoda, sabori i sl.)

Uređivanje organizovanja ostalih privrednih izložbi i tradicionalnih manifestacija je u nadležnosti lokalne samouprave.

Pijaca

Član 25.

Pijaca je posebna tržišna institucija koja se bavi organizovanjem trgovine na malo, putem uređivanja, održavanja i izdavanja specijalizovanog prostora za obavljanje pijačne prodaje robe, kao i pratećih usluga.

Pijačna prodaja obuhvata prodaju robe naročito na tezgama, boksovima ili posebnim prodajnim objektima, i to svežih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, proizvoda domaće radinosti i zanatskih proizvoda, druge robe široke potrošnje, kao i pružanje pratećih usluga.

Pijaca je pravno lice, registrovano za obavljanje delatnosti organizacije pijačne prodaje, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata.

Prodaju na pijaci obavljaju trgovci.

Pijaca je dužna da:

- 1) jasno obeleži i izdvoji pijačni prostor od okolnog prostora, kao i da vidno istakne dane i vreme pijačne trgovine;
- 2) obezbedi vagu na kojoj se vrši provera mase kupljene robe (kontrolna vaga), da je jasno označi na mestu njenog nalaženja i da omogući lak pristup toj vagi;
- 3) obezbedi da lica koja prodaju robu na pijaci imaju svojstvo trgovca;
- 4) obezbedi uslove za prisustvo i rad nadležnih inspekcija za sve vreme pijačne trgovine.

Aktom nadležnog organa lokalne samouprave uređuje se lokacija, opremanje i održavanje pijace, način izdavanja pijačnog prostora, radno vreme i druga pitanja od značaja za rad pijace.

Veletržnica

Član 26.

Veletržnica je posebna tržišna institucija koja se bavi organizovanjem trgovine na veliko, putem uređivanja, održavanja i izdavanja specijalizovanog prostora za izlaganje i prodaju voća, povrća i drugih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, ostale robe široke potrošnje, kao i pružanje pratećih usluga, a naročito skladištenje robe, njena dorada, prerada, pakovanje i druge usluge u vezi sa rukovanjem i prevozom.

Veletržnica je pravno lice, registrovano za obavljanje delatnosti organizacije trgovine na veliko, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata.

Prodaju na veletržnici obavljaju trgovci.

Na veletržnici se obavlja trgovina na veliko, a izuzetno i trgovina na malo pod uslovima koji su propisani za pijacu.

Aukcijska kuća

Član 27.

Aukcijska kuća je posebna tržišna institucija koja organizuje promet nestandardizovane robe, za tuđ račun i putem javnog nadmetanja.

Aukcijska kuća je privredno društvo, registrovano za obavljanje delatnosti organizovanja trgovine javnim nadmetanjem, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata.

Javno nadmetanje

Član 28.

Trgovina javnim nadmetanjem je prodaja robe kupcu koji prodavcu, povodom njegovog javnog poziva, istakne povoljniju ponudu u odnosu na ostale učesnike u nadmetanju.

Trgovinu javnim nadmetanjem može da obavlja svaki trgovac, za svoj račun.

U trgovini javnim nadmetanjem ne primenjuju se pravila o poništaju ugovora zbog prekomernog oštećenja prodavca ili kupca, osim u slučaju prevare.

Zabranjeno je usaglašeno nastupanje u javnom nadmetanju.

Poziv na prodaju je javan, ako je učinjen na način da za njega može da sazna veći broj neodređenih lica i ako sadrži određenje robe, početnu cenu i ostale uslove prodaje.

Javnim nadmetanjem se smatra i nadmetanje na osnovu javnog poziva prodavca da mu se učini što povoljnija ponuda, počev od uslova opisanih u pozivu (nadmetanje prikupljanjem ponuda).

Pravila o javnom nadmetanju radi prodaje shodno se primenjuju i na javno nadmetanje radi kupovine.

Ministar bliže propisuje način organizacije i pravila trgovine javnim nadmetanjem.

4. Specijalizovane usluge u prometu robe

Član 29.

Specijalizovane usluge u prometu robe su:

1) usluge u neposrednoj funkciji prometa robe, a naročito otpremanje, dopremanje, isporuka, skladištenje, merčendajzing, sortiranje i sl. (funkcionalne usluge);

2) usluge podrške i posredovanja u prometu robe, a naročito agencijske, posredničke, komisione, usluge berzanskog posredovanja, kontrola kvaliteta i kvantiteta robe, kontrola parametara bezbednosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, osiguranje robe, oglašavanje, marketinško istraživanje i sl. (usluge podrške i posredovanja).

IV. USLOVI ZA OBAVLJANJE TRGOVINE

1. Opšti uslovi za trgovinu

Uslovi za obavljanje trgovine

Član 30.

Trgovinu mogu da obavljaju lica koja imaju svojstvo trgovca u skladu sa ovim zakonom.

Za obavljanje trgovine moraju biti ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, kao i posebnim propisima (higijensko-sanitarni, uslovi bezbednosti i zdravlja na radu, uslovi zaštite životne sredine, propisani tehnički zahtevi i dr.).

Lica iz stava 1. ovog člana su dužna da u prodajnom objektu, odnosno prilikom trgovine van prodajnog objekta, poseduju dokaze o svojstvu trgovca, odnosno ispunjenosti uslova iz stava 2. ovog člana.

Minimalni tehnički uslovi

Član 31.

Za obavljanje trgovine moraju biti ispunjeni minimalni tehnički uslovi, koji se odnose na:

- 1) prostor, opremu i uređaje;
- 2) spoljašnje odlike prostora;
- 3) način prodaje robe/usluga;
- 4) način, opremu i uređaje za skladištenje robe;
- 5) vrstu robe/ usluga, prema njenim svojstvima, odnosno odlikama.

Ministar bliže propisuje minimalne tehničke uslove iz stava 1. ovog člana.

Minimalni uslovi u pogledu zaposlenih

Član 32.

Za obavljanje određenih poslova u trgovini, s obzirom na njihovu složenost i specifičnost robe/usluga koje su predmet te trgovine, zaposleni moraju da poseduju odgovarajuća znanja i veštine, odnosno da ispunjavaju minimalne uslove u pogledu stručne i radne osposobljenosti.

Ministar bliže propisuje minimalne uslove iz stava 1. ovog člana.

Mesto trgovine

Član 33.

Trgovina se po pravilu obavlja nuđenjem robe/usluga u prodajnim objektima.

Trgovina se može obavljati i van prodajnih objekata, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

Svojstva robe

Član 34.

Roba stavljena u promet mora da ispunjava uslove zdravstvene i opšte bezednosti, tehničke zahteve, uslove pakovanja (ambalaže), obeležavanja, zaštite životne sredine, odnosno druge uslove utvrđene ovim zakonom i posebnim propisima.

Isprave koje prate robu

Član 35.

Trgovac je dužan da poseduje isprave o proizvodnji, odnosno nabavci, prevozu, skladištenju i prodaji robe (faktura, carinska isprava, otpremnica, skladišnica i sl.), kao i isprave kojima se potvrđuje ispunjenost uslova u pogledu svojstva robe kada je to propisano posebnim propisima.

Isprave iz stava 1. ovog člana moraju da prate robu u prevozu.

Isprave iz stava 1. ovog člana moraju biti u originalu ili kopiji, odnosno u pisanoj ili elektronskoj formi.

Trgovac je dužan da poseduje isprave o prodaji usluga, kao i isprave koje prema posebnim propisima prate pružanje određenih usluga.

Cena

Član 36.

Cena u smislu ovog zakona jeste novčani iznos za koji trgovac nudi svoju robu/uslugu kupcu.

Obrazovanje cena na tržištu je slobodno, osim za robu/usluge za koje je zakonom utvrđen drugačiji način obrazovanja cena.

Vlada se u uslovima slobodnog obrazovanja cena na tržištu, stara da putem mera ekonomske politike obezbedi stabilnost tržišta i cena.

Ministarstvo nadležno za poslove trgovine (u daljem tekstu: ministarstvo) obavlja stručne i druge poslove u oblasti cena, a naročito:

1) praćenje i analiziranje kretanja cena pojedinih proizvoda i usluga od naročitog značaja za životni standard stanovništva;

2) analiziranje dejstva mera ekonomske politike na nivo cena, odnose cena i snabdevenost tržišta, i predlaganje mera ekonomske politike za održavanje stabilnosti tržišta i cena;

3) predlaganje privremenih mera u slučajevima nastanka poremećaja u proizvodnji, pružanju usluga i prometu određenih proizvoda, odnosno usluga.

Ako je zakonom određeno da Vlada daje saglasnost na cene određene robe/usluga, da utvrđuje kriterijume za njihovo obrazovanje ili da ih formira svojom odlukom, Vlada o tim pitanjima odlučuje na predlog ministra i ministra nadležnog za odgovarajuću oblast.

Evidencija prometa

Član 37.

Trgovac je dužan da vodi evidenciju o nabavci, prodaji i prodajnoj ceni robe, kao i druge evidencije o isporuci, odnosno prevozu robe.

Evidencija iz stava 1. ovog člana vodi se za svaki prodajni objekat, odnosno posebno za pojedine prodajne celine (odeljenja) u istom prodajnom objektu.

Za trgovinu van prodajnog objekta, evidencija se vodi na nivou celokupnog prometa tog trgovca u trgovini van prodajnog objekta na tržištu Republike Srbije.

Evidencija iz stava 1. ovog člana vodi se na osnovu isprava iz člana 35. ovog zakona, kao i drugih isprava o prometu robe/usluga.

Evidencija iz stava 1. ovog člana čuva se u prodajnom objektu, odnosno u trgovini van prodajnog objekta, na mestu koje se prijavi ministarstvu.

Ministar bliže propisuje sadržinu, oblik i način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana.

Trgovina poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama

Član 38.

Trgovina poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama, uključujući priplodni materijal, seme i sadni materijal, obavlja se na otkupnim mestima, pijacama, veletržnicama, posebnim privrednim izložbama (poljoprivredne i stočne smotre, izložbe i takmičenja), kao i na drugim prodajnim mestima, u skladu sa posebnim propisima.

Otkupno mesto je specijalizovana trgovina na veliko poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama, u kojem se obavlja organizovani otkup poljoprivrednih proizvoda i domaćih životinja, od poljoprivrednih proizvođača, radi dalje prodaje ili obavljanja druge poslovne delatnosti kupaca.

Ministar i ministar nadležan za poslove poljoprivrede, sporazumno bliže propisuju minimalne tehničke uslove za trgovinu na otkupnim mestima.

Oznake posebnog svojstva

Član 39.

Oznake posebnog svojstva su oznake robe/usluga, kojima se one ističu u odnosu na drugu ponudu iste vrste, a koje se zasnivaju na sprovedenom nezavisnom testiranju.

Uslovi izdavanja oznake posebnog svojstva, odnosno kriterijumi za ocenu svojstava robe/usluga i izdavanja oznake, određuju se elaboratom koji izrađuje izdavalac oznake.

Uslovi iz stava 2. ovog člana moraju biti u neposrednoj vezi sa nazivom oznake, njenim značenjem i obuhvatom robe/usluga na koju može da se odnosi, kao i adekvatni u pogledu kriterijuma i načina izdavanja, i proverljivi putem nezavisne kontrole sprovedenog ispitivanja.

Izdavalac posebne oznake ne može biti trgovac predmetne robe/usluge.

Pod oznakom posebnog svojstva se ne podrazumevaju oznake priznatih standarda kvaliteta, oznake usaglašenosti, oznake geografskog porekla, kao ni

oglasne poruke kojima se ističu svojstva robe/usluge bez tvrdnje da je to zasnovano na sprovedenim ispitivanjima.

2. Uslovi za obavljanje trgovine na malo

Deklaracija

Član 40.

Roba u trgovini na malo mora imati deklaraciju koja sadrži podatke o nazivu i vrsti robe, sastavu i količini, kao i druge podatke u skladu sa posebnim propisima i prirodom robe, a naročito podatke o proizvođaču, zemlji porekla, datumu proizvodnje i roku upotrebe, uvozniku, kvalitetu (klasi), kao i upozorenje na eventualnu opasnost ili štetnost robe.

Deklaracija se mora nalaziti na robi, odnosno na njenom pakovanju (uključujući privezak, etiketu, alkicu, omot) ili neposredno pored robe na mestu prodaje (npr. rinfuzna roba), u skladu sa naročitim svojstvima robe, istaknuta uočljivo, odnosno u katalogu ili drugom materijalu sa ponudom te robe koji je besplatno dostupan potrošačima na prodajnom mestu, pre kupovine.

Svi podaci iz stava 1. ovog člana moraju biti navedeni na jasan, lako uočljiv i čitljiv način, na srpskom jeziku, na ćirilicom ili latiničkom pismu.

Deklaracija može da sadrži i podatke na stranim jezicima, kao i žig, *GTIN* identifikaciju (bar-kod) i druge podatke kojima se bliže identifikuju roba i njena svojstva.

Kao zemlja porekla u smislu stava 1. ovog člana, može se navesti Evropska unija (EU), u skladu sa pravilima o poreklu robe.

Isticanje cene

Član 41.

Trgovac je dužan da na jasan, nesumnjiv, lako uočljiv i čitljiv način istakne prodajnu i jediničnu cenu robe/usluga koja se nudi u trgovini na malo, u valuti platnog prometa.

Prodajna cena je ukupna, konačna cena po jedinici robe, uključujući poreze.

Jedinična cena je prodajna cena obračunata po jedinici mere, kao što je kilogram, litar, metar, kvadratni metar, kubni metar ili druga jedinica mere koja se uobičajeno koristi u prometu određene robe/usluge.

Za robu koja se nudi na prodaju u rasutom stanju ističe se samo jedinična cena.

Jedinična cena se ne mora posebno isticati ako je jednaka prodajnoj ceni.

Odredbe st. 1. do 4. ovog člana ne primenjuju se na prodaju putem javnog nadmetanja, kao i na prodaju umetničkih dela i antikviteta.

U prodajnom objektu u kojem se obavlja trgovina na malo pored trgovine na veliko, trgovac je dužan da jasno, na uočljiv način istakne prvo prodajnu (maloprodajnu) cenu, pa veleprodajnu cenu za svaku robu koju nudi na prodaju.

U pružanju usluga, trgovac je dužan da na vidnom mestu istakne samo jediničnu cenu usluga (npr. prema satu, kilometru, kilovat-satu i sl.), na način iz stava 1. ovog člana.

Poslovno ime

Član 42.

Trgovac je dužan da na prodajnom mestu ima vidno istaknuto poslovno ime, odnosno naziv ili skraćeno poslovno ime.

Na prodajnom objektu, pored podataka iz stava 1. ovog člana, trgovac je dužan da ima istaknute i osnovne podatke o tom prodajnom objektu, i to naročito vrstu trgovinskog formata, u skladu sa propisanom klasifikacijom.

Radno vreme

Član 43.

Trgovac na malo, samostalno određuje radno vreme u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisom.

Trgovac na malo je dužan da na jasan, nesumnjiv i lako uočljiv način istakne radno vreme na prodajnom objektu, odnosno drugom prodajnom mestu, kao i da se u svakom trenutku pridržava označenog radnog vremena.

U slučaju vanrednih promena, prekida ili drugih oblika privremenog prestanka obavljanja trgovine na određenom prodajnom mestu, trgovac je dužan da te izmene označi na način iz stava 2. ovog člana, pre prestanka obavljanja trgovine.

Za pojedine trgovinske formate, nadležni organ lokalne samouprave može da odredi okvirno radno vreme putem određivanja ukupnog trajanja radnog vremena i njegovog vremenskog rasporeda (dnevni, nedeljni, mesečni i godišnji); obavezu držanja otvorenim pojedinih prodajnih objekata u toku praznika i drugih neradnih dana, odnosno obavezu uvođenja dežurstva, u tim danima, vodeći računa o vrsti robe koja se u njima prodaje i o potrebama potrošača, a naročito:

- 1) najkraće trajanje i raspored radnog vremena prodavnica određene vrste robe ili u određenim delovima grada, odnosno opštine;
- 2) obavezu rada u određenom vremenu u dane državnih praznika i drugih neradnih dana za određene prodavnice (dežurstvo);
- 3) dane održavanja i radno vreme pijaca, opštinskih odnosno gradskih sajмова, vašara, izložbi i drugih povremenih masovnih prodaja.

Trgovac na malo je slobodan da radi prekovremeno, ako nije drugačije određeno posebnim propisima donetim u skladu sa ovim zakonom.

Ministar bliže uređuje kriterijume za određivanje okvirnog radnog vremena za pojedine trgovinske formate iz stava 4. ovog člana.

Prodajni podsticaji

Član 44.

Trgovac može da nudi robu/usluge sa naročitim prodajnim podsticajima (akcija, popust, rasprodaja, promocija i sl.), odnosno pod povoljnijim uslovima u odnosu na redovnu ili prethodnu ponudu, i to naročito sa sniženom cenom, posebnim uslovima prodaje, isporuke ili drugim pogodnostima, sa obećanjem nagrade, učešćem u nagradnoj igri, pratećim poklonima, odnosno drugim pogodnostima, u skladu sa zakonom.

Prodajni podsticaji iz stava 1. ovog člana moraju da:

1) budu primerenog trajanja i učestalosti, u odnosu na redovnu ponudu istog trgovca;

2) se odnose na količinu robe koja je dovoljna da se zadovolje potrebe velikog broja kupaca.

Zabranjeno je nuđenje prodajnih podsticaja na robu koje ima u tako maloj količini da je očigleno da se time namerava privlačenje kupaca radi navođenja na kupovinu druge robe.

Ponuda prodajnog podsticaja, mora da sadrži:

1) određivanje vrste podsticaja (popust, prateći poklon, učešće u nagradnoj igri ili druga pogodnost);

2) precizno i jasno određenje robe/usluge na koju se odnosi;

3) period važenja podsticaja, sa naznakom datuma početka;

4) sve eventualne posebne uslove vezane za ostvarivanje prava na podsticaj;

5) ukupne troškove vezane za dobijanje ili preuzimanje robe, uključujući isporuku, odnosno napomenu o troškovima na teret kupca.

Ako se podsticaj odnosi na popust ili drugi oblik cenovne pogodnosti, pored podataka iz stava 3. ovog člana, ponuda mora da sadrži i upoređenje, odnosno prikazivanje prodajne cene u odnosu na prethodnu prodajnu cenu i period u kojem je važila prethodna cena.

Na uslove iz stava 4. ovog člana, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje oglašavanje, koje se odnose na upoređivanje i prikazivanje cena.

Vaučer, kupon ili drugo legitimaciono sredstvo, koje se izdaje radi ostvarivanja prava na podsticaj, pored podataka iz stava 3. ovog člana, mora da sadrži i podatke o izdavaocu, kao i novčanju vrednosti ili visini popusta.

Ako prema prirodi stvari nije moguće istovremeno u ponudi dati sve podatke iz stava 3. tač. 2) do 5) ovog člana, trgovac je dužan da pre kupovine robe iz te ponude na drugi način besplatno pruži ili obezbedi te podatke.

Ako je razlog za prodajni podsticaj eventualno umanjenje upotrebne vrednosti robe (roba sa greškom, oštećenjem, pred istekom roka trajanja i sl.), taj razlog se mora istaći kod oznake vrste podsticaja.

Studija uticaja na strukturu tržišta

Član 45.

Za trgovinske formate čiji ukupni prodajni i skladišni prostor iznosi preko 2000 m² bruto površine, izrađuje se studija uticaja na strukturu tržišta (u daljem tekstu: studija uticaja).

Studija uticaja naročito sadrži ocenu u pogledu:

1) interesa potrošača i drugih kupaca za postojanje trgovinskog objekta date površine i namene;

2) potrebe postojanja različite strukture trgovinskih formata i različitih trgovinskih subjekata na širem i užem tržišnom području;

3) potrebe unapređenja trgovine uvođenjem novih oblika prodaje i distribucije robe;

4) uticaja na druge privredne subjekte, male i srednje veličine, koji učestvuju u trgovini na malo na relevantnom području, nakon otvaranja, odnosno izgradnje datog trgovinskog formata.

Studiju uticaja izrađuje naučnoistraživačka organizacija iz oblasti ekonomije i istraživanja tržišta, akreditovana u skladu sa propisima o naučno-istraživačkoj delatnosti.

Studija uticaja sa odobrenjem iz člana 47. stav 2. tačka 3) ovog zakona, čini sastavni deo dokumentacije koja se prilaže uz zahtev za izdavanje građevinske dozvole u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata, za objekte koji čine trgovinski format iz stava 1. ovog člana.

Ako se trgovinski format iz stava 1. organizuje u izgrađenom prodajnom objektu, studija uticaja sa odobrenjem iz člana 47. stav 2. tačka 3) ovog zakona se izrađuje pre početka rada tog trgovinskog formata.

Ministar bliže propisuje sadržinu i način izrade studije uticaja iz stava 1. ovog člana.

V. ZAŠTITA TRŽIŠTA

Privremene mere zaštite tržišta

Član 46.

Radi sprečavanja poremećaja na tržištu ili otklanjanja štetnih posledica poremećaja na tržištu u pogledu snabdevanja robom i uslugama od vitalnog značaja za život i zdravlje ljudi i za rad privrednih subjekata, ustanova i drugih organizacija od opšteg interesa, Vlada može da odredi privremene mere koje se odnose na određenu vrstu robe i usluga, određenu kategoriju trgovaca ili potrošača, na potrebu sprovođenja obaveza preuzetih međunarodnim ugovorom, na cene, kao i na druge uslove za obavljanje trgovine, osim mera koje se odnose na uvoz i izvoz robe.

Vlada će odrediti privremene mere iz stava 1. ovog člana, kao i vremenski period primene tih mera, srazmerno cilju i očekivanim rezultatima, koji ne može biti duži od šest meseci od dana određivanja privremene mere, odnosno najduže do ispunjenja obaveze kada je u pitanju sprovođenje obaveza preuzetih međunarodnim ugovorom.

VI. UNAPREĐENJE TRGOVINE

Centar za razvoj trgovine

Član 47.

U Centru za razvoj trgovine (u daljem tekstu: Centar) obavljaju se razvojni i stručni poslovi iz oblasti razvoja tržišta i trgovine.

Centar obavlja sledeće poslove:

- 1) prikuplja podatke i prati kretanja na tržištu, na području Republike Srbije i po pojedinim sektorima trgovine;
- 2) priprema stručne osnove za izradu propisa iz oblasti prometa robe/usluga;
- 3) daje odobrenje na studiju uticaja iz člana 45. ovog zakona, ako se utvrdi da predviđeni uticaj na strukturu tržišta nije nepovoljan;

4) daje odobrenje na elaborat iz člana 39. stav 2. ovog zakona, na osnovu zahteva koji podnosi izdavalac oznake, vodeći računa da se time neopravdano ne naruši ravnopravnost učesnika na tržištu;

5) vodi integrisani informacioni sistem za praćenje trgovine i tržišta;

6) razvoja elektronske trgovine;

7) obavlja druge razvojne i stručne poslove u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom.

Poslove iz stava 2. tač. 3), 4) i 5) ovog člana, Centar obavlja kao poverene poslove.

Akti iz stava 2. tač. 3) i 4) se donose i dostavljaju stranci u roku od mesec dana od dana prijema zahteva.

Ako se u roku iz stava 4. ovog člana ne donesu akti iz stava 2. tač. 3) i 4) smatra se da je dato odobrenje po zahtevu.

Protiv akata iz stava 2. tač. 3) i 4) može se izjaviti žalba ministru.

Na osnivanje i rad Centra primenjuju se propisi kojima se uređuju javne agencije, a prava osnivača Centra vrši Vlada.

Razmena podataka

Član 48.

Centar prikuplja, vodi i prati podatke o trgovini i trgovinskoj mreži, a naročito o njenoj strukturi, radi iniciranja i praćenja efekata mera ekonomske politike u oblasti tržišta i trgovine, kao i druge evidencije u skladu sa zakonom.

Trgovac je dužan da dostavi Centru podatke iz stava 1. ovog člana, na propisanom obrascu jednom godišnje, najkasnije do 31. marta sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine.

Podaci iz stava 1. ovog člana daju se u pisanoj formi ili u obliku elektronskog dokumenta sa elektronskim potpisom davaoca informacije.

Podaci iz stava 1. ovog člana, predstavljaju poslovnu tajnu.

Ako podacima iz stava 1. ovog člana raspolažu drugi državni organi ili imaoci javnih ovlašćenja, u okviru evidencija koje vode ili podataka koje prikupljaju, a naročito putem statističkih istraživanja, ti podaci se po zahtevu dostavljaju Centru i ne sprovodi se njihovo prikupljanje na način iz stava 2. ovog člana.

Ministar propisuje vrstu podataka iz stava 1. ovog člana, kao i oblik i sadržinu obrasca iz stava 2. ovog člana.

Integrirani sistem

Član 49.

U Centru se vodi integrisani informacioni sistem za praćenje tržišta i trgovine (u daljem tekstu: integrisani sistem), koji sadrži podatke iz člana 48. ovog zakona, kao i druge podatke koje u svom radu prikuplja i analizira Centar.

Podaci i izveštaji iz integrisanog sistema daju se na zahtev, a prema potrebama državnih organa, radi oblikovanja ekonomske politike, razmatranja i donošenja mera razvoja i zaštite strukture tržišta, kao i za druge potrebe u skladu sa zakonom.

Podaci koji se vode u integrisanom sistemu za pojedine trgovce, imaju svojstvo službene tajne.

VII. NEPOŠTENA TRŽIŠNA UTAKMICA

Zabrana nepoštene tržišne utakmice

Član 50.

Nepoštena tržišna utakmica (nelojalna konkurencija) je radnja trgovca usmerena protiv drugog trgovca, odnosno konkurenta, kojom se krše kodeksi poslovnog morala i dobri poslovni običaji, i kojom se nanosi ili može naneti šteta drugom trgovcu (konkurentu), a naročito:

- 1) iznošenjem neistinitih i uvredljivih tvrdnji o drugom trgovcu;
- 2) iznošenjem podataka o drugom trgovcu ili njegovoj robi ili usluzi, koji su usmereni na narušavanje ugleda i poslovanja tog trgovca;
- 3) prodajom robe sa oznakama, podacima ili oblikom, kojima se opravdano stvara zabuna kod potrošača u pogledu izvora, kvaliteta i drugih svojstava te robe;
- 4) sticanjem, korišćenjem i odavanjem poslovne tajne bez saglasnosti njenog imaoca, radi otežavanja njegovog položaja na tržištu;
- 5) obećanje, odnosno davanje poklona veće vrednosti, imovinskih ili drugih pogodnosti drugim trgovcima, kako bi se njihovom davaocu obezbedila prednost u odnosu na konkurente.

Nepoštena tržišna utakmica je zabranjena.

Trgovac koji pretrpi štetu zbog radnje nepoštene tržišne utakmice, ima pravo na naknadu te štete.

Nedozvoljena špekulacija

Član 51.

Zabranjene su radnje trgovca kojima je cilj, odnosno posledica značajan poremećaj na tržištu, kao i sprečavanje ili otežavanje sprovođenja propisanog ograničenja obavljanja trgovine iz člana 46. ovog zakona, a naročito prikrivanjem određene robe, ograničavanjem ili obustavljanjem njene prodaje, zaključivanjem prividnih ugovora o prometu određene robe kojima se bitno menja ponuda ili tražnja i nivo cena na tržištu (nedozvoljena špekulacija).

Zabrana piramidalne trgovine

Član 52.

Zabranjeno je organizovanje, obavljanje, reklamiranje i podsticanje piramidalne trgovine.

Piramidalna trgovina, u smislu ovog zakona, predstavlja trgovinu kojom se kupcima omogućava kupovina robe ili usluge isključivo od lica uključenih u lanac ili mrežu preprodaje robe ili usluga (članovi mreže), i to kada prodavac uslovljava kupovinu:

- 1) obavezom plaćanja članarine ili druge naknade organizatoru mreže ili drugom članu mreže;
- 2) obavezom kupovine iste ili druge robe u količini ili vrednosti za koje prodavac zna ili mora znati da su nerazumno visoke;

3) obavezom nalaženja drugih lica koja će se baviti preprodajom robe iz ponude prodavca, ako je pravo na nagradu za nalaženje tih lica uslovljeno prethodnim plaćanjem ili davanjem posebne naknade prodavcu;

4) odricanjem od prava na povraćaj kupljene robe/usluga pod razumnim uslovima, iako je kupcu moguće da ih vrati u stanju u kojim ih je primio.

Uslovljavanje iz stava 2. tačka 4) ovog člana postojaće i kada prodavac propusti da obavesti kupca o njegovom pravu na povraćaj robe najkasnije prilikom zaključenja ugovora o prodaji.

VIII. NADZOR

Pojam

Član 53.

Nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, sprovodi ministarstvo nadležno za poslove trgovine, kao i drugi državni organi u skladu sa svojim delokrugom uređenim posebnim propisima.

Nadzor nad radom Centra u vršenju poverenih poslova vrši ministarstvo.

Inspekcijski nadzor

Član 54.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona vrši:

- 1) ministarstvo, preko tržišnih inspektora;
- 2) jedinice lokalne samouprave, preko komunalnih inspektora u delu nadzora nad trgovinom van prodajnog objekta, osim daljinske trgovine, kao i u pogledu isticanja i pridržavanja radnog vremena i isticanja poslovnog imena;
- 3) drugi državni organi u skladu sa svojim delokrugom, prema posebnim propisima.

Poslove iz stava 1. tačka 2) ovog člana, jedinice lokalne samouprave obavljaju kao poverene poslove.

Glavni tržišni inspektor rukovodi poslovima inspekcijskog nadzora koji obavljaju tržišni inspektori, kao i poslove koordinacije, odnosno razmene podataka u vezi sa obavljanjem tržišnog nadzora.

Lice koje obavlja poslove tržišnog inspektora mora da ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, odnosno druge uslove određene zakonom koji uređuje prava i dužnosti državnih službenika, drugim propisom i aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u ministarstvu, kao i položen poseban stručni ispit za tržišnog inspektora.

Glavni tržišni inspektor, pored uslova iz stava 4. ovog člana, mora da ispunjava uslove za rad na položaju, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika.

Komunalni inspektor koji obavlja poslove nadzora iz stava 1. tačka 2) ovog člana, mora da ima položen poseban stručni ispit za tržišnog inspektora.

Program i način polaganja posebnog stručnog ispita za tržišnog inspektora uređuje ministar.

Ovlašćenja tržišnog inspektora

Član 55.

U vršenju inspekcijskog nadzora, tržišni inspektor ima ovlaštenje da:

- 1) pregleda poslovni prostor, odnosno prostor u kojem se obavlja trgovinska delatnost;
- 2) vrši uvid u poslovne knjige, evidencije, isprave, elektronske dokumente kao i u drugu dokumentaciju u vezi sa obavljanjem trgovine;
- 3) vrši kopiranje poslovnih knjiga, evidencija, isprava i elektronskih dokumenata, koje su predmet nadzora;
- 4) vrši identifikaciju lica koja obavljaju trgovinsku delatnost, putem uvida u ličnu ispravu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom;
- 5) uzima pismene i usmene izjave lica koja obavljaju trgovinsku delatnost, odnosno svedoka ili službenih lica, kao i da poziva ova lica da daju izjave, o pitanjima od značaja za predmet nadzora;
- 6) fotografiše, vrši video-snimanje prostora u kojem se vrši nadzor, odnosno robe i drugih predmeta koji su predmet nadzora;
- 7) vrši pregled vozila, u slučaju saznanja da je to vozilo u funkciji obavljanja trgovine;
- 8) uzima uzorke robe i drugih predmeta;
- 9) prikuplja podatke relevantne za predmet nadzora;
- 10) naloži popis robe, odnosno evidenciju prometa;
- 11) zahteva sudski nalog za pretres stambenog ili pratećeg prostora u slučaju saznanja da se u tom prostoru obavlja nedozvoljena trgovina;
- 12) zahteva asistenciju policije, odnosno komunalne policije, ako osnovano proceni da je to potrebno prema prilikama određenog slučaja;
- 13) preduzima druge radnje u skladu sa zakonom.

Pod poslovnim prostorom iz stava 1. tačka 1) ovog člana, smatra se i stan, prateća prostorija ili drugi prostor stambenog karaktera, koji je registrovan kao sedište ili kao mesto u kojem se obavlja delatnost, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata, odnosno drugim propisima kojima se uređuju posebne delatnosti.

Dužnosti tržišnog inspektora

Član 56.

U vršenju inspekcijskog nadzora, tržišni inspektor je dužan da:

- 1) obavlja nadzor savesno i pažljivo, nastojeći da ne nanese nepotrebnu štetu subjektu nadzora;
- 2) podnese prijavu nadležnom organu, odnosno zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, za kažnjive radnje, odnosno prekršaje propisane ovim zakonom;

3) podatke u vezi poslovanja subjekta nadzora, do kojih je došao u inspekcijskom nadzoru čuva kao službenu tajnu;

4) pre početka obavljanja radnji u kontroli, predoči službenu legitimaciju, kao i službeni nalog za preduzimanje kontrole;

5) postupa profesionalno, u skladu sa kodeksom ponašanja državnih službenika, sa uvažavanjem i poštovanjem prema licima koja se pojavljuju u postupku inspekcijskog nadzora, kao i da poštuje načelo srazmernosti u pogledu načina preduzimanja radnji u postupku.

6) obavlja radnje u nadzoru, a naročito kontroli kod subjekta nadzora, tako da se smetnje u obavljanju poslovanja svedu da nužnu meru.

Povreda dužnosti tržišnog inspektora, propisanih ovim i posebnim zakonom, predstavlja težu povredu dužnosti u smislu disciplinske odgovornosti.

Ovlašćenja i dužnosti komunalnog inspektora

Član 57.

U obavljanju poslova iz člana 54. stav 1. tačka 2) ovog zakona, komunalni inspektor ima ista ovlašćenja i dužnosti kao tržišni inspektor, u skladu sa ovim zakonom.

Mere u postupku inspekcijskog nadzora

Član 58.

U vršenju inspekcijskog nadzora, u slučaju utvrđivanja povrede zakona, tržišni inspektor je ovlašćen da rešenjem izrekne sledeće mere:

- 1) otklanjanja utvrđene nepravilnosti;
- 2) privremene zabrane prometa određene robe, odnosno vršenja određene usluge;
- 3) privremenog zatvaranja prodajnog objekta;
- 4) privremene zabrane obavljanja trgovine van prodajnog objekta;
- 5) oduzimanja robe.

Troškovi vezani za sprovođenje propisanih mera padaju na teret lica protiv kojeg je mera određena.

Otklanjanje nepravilnosti

Član 59.

U slučaju utvrđivanja povrede zakona, tržišni inspektor će naložiti otklanjanje utvrđene povrede, sa primerenim rokom za postupanje po tom nalogu, koji ne može biti kraći od tri dana niti duži od dva meseca, osim ako je za određenu nepravilnost ili povredu zakona ovim ili posebnim zakonom drugačije propisano.

Mera otklanjanja nepravilnosti ne isključuje istovremenu primenu drugih mera propisanih zakonom.

Privremena zabrana prometa

Član 60.

Tržišni inspektor će izreći meru privremene zabrane prometa određene robe, odnosno vršenja određene usluge, ako se utvrdi da nisu ispunjeni propisani uslovi za promet te robe, odnosno usluge.

Zabranom iz stava 1. ovog člana nalaže se povlačenje iz prometa ili se zabranjuje stavljanje u promet, uključujući nuđenje, izlaganje, isporučivanje i činjenje dostupnim robe, odnosno na drugi način onemogućava promet robe koja je predmet zabrane.

Roba koja je predmet zabrane može biti određena po vrsti, seriji, komadu, količini, odnosno na drugi način identifikacije robe koja ne ispunjava propisane uslove za stavljanje u promet.

Zabranom iz stava 1. ovog člana nalaže se prestanak vršenja određene usluge, odnosno zabranjuje početak pružanja određene usluge koja je predmet zabrane.

Privremeno zatvaranje prodajnog objekta

Član 61.

Tržišni inspektor će izreći meru privremenog zatvaranja prodajnog objekta:

- 1) ako prodajni objekat ne ispunjava propisane uslove za trgovinu koja se u njemu obavlja;
- 2) ako ne ispunjava poseban uslov za određene trgovinske formate iz člana 45. ovog zakona;
- 3) ako se ne postupi po nalogu za otklanjanje nepravilnosti iz člana 59. ovog zakona, u ostavljenom roku, u odnosu na prodajni objekat u kojem su utvrđene te nepravilnosti;
- 4) ako postupi suprotno meri zabrane prometa određene robe iz člana 60. ovog zakona, u pogledu robe koja je bila predmet zabrane.

Meru iz stava 1. ovog člana može da izrekne Glavni tržišni inspektor, ako ne postoji stvarna mogućnost za obavljanje kontrole u tom objektu, odnosno ako postupajući tržišni inspektor bude sprečen ili onemogućen da sprovede kontrolu.

Privremeno zatvaranje prodajnog objekta se određuje do otklanjanja utvrđene nepravilnosti, odnosno do sprovođenja kontrole u smislu stava 1. tačka 3) ovog člana, a najduže do šest meseci.

Mera iz stava 1. ovog člana sprovodi se zatvaranjem prodajnog objekta, isticanjem rešenja kojim je određena mera i pečaćenjem ulaza u taj objekat.

Privremena zabrana obavljanja trgovine van prodajnog objekta

Član 62.

Tržišni inspektor će izreći meru privremene zabrane obavljanja trgovine van prodajnog objekta ako se utvrdi povreda propisanih uslova za obavljanje ove trgovine.

Zabrana iz stava 1. ovog člana može da se odnosi na određeni oblik trgovine van prodajnog objekta, određenu vrstu robe, područje, lica koja obavljaju trgovinu, odnosno druge uslove u pogledu kojih je utvrđena povreda ovog zakona.

Mera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju do ispunjenja propisanih uslova, a najduže šest meseci.

Oduzimanje robe

Član 63.

Tržišni inspektor će oduzeti robu licu:

1) koje zatekne u obavljanju trgovine, a koje nema svojstvo trgovca u smislu ovog zakona;

2) koje obavlja trgovinu van prodajnog objekta, suprotno meri privremene zabrane obavljanja trgovine van prodajnog objekta iz člana 62. ovog zakona.

Predmet mere oduzimanja iz ovog člana je roba koja se zatekne na mestu i u vreme obavljanja kontrole, i to roba koja je stavljena u promet, odnosno pripremljena radi stavljanja u promet (uskladištena, spremljena i sl.), koja se nalazi u posedu lica iz stava 1. ovog člana, bez obzira na podatke o svojini na toj robi i druge podatke iz isprava koje prate robu.

Prilikom oduzimanja robe, izdaje se posebna potvrda sa podacima o vrsti i količini oduzete robe.

Roba koja se zatekne na mestu kontrole, a koja je očigledno napuštena, uklanja se i ima svojstvo oduzete robe, o čemu se donosi poseban zaključak.

Prodaja oduzete robe

Član 64.

Oduzetu robu koja ispunjava uslove za stavljanje u promet, po konačnosti rešenja o oduzimanju, prodaje organ preko čijih inspektora je oduzeta, putem javnog nadmetanja.

Ako se procenom stručnog procenitelja utvrdi da troškovi skladištenja, odnosno držanja i čuvanja određene oduzete robe, u vremenu redovno potrebnom za sprovođenje prodaje javnim nadmetanjem, prevazilaze procenjeni prihod od prodaje, kao i u slučaju robe koja je podložna kvarenju, odnosno robe čiji bi rok upotrebe istekao do okončanja postupka prodaje javnim nadmetanjem, sprovodi se neposrednom pogodbom, na osnovu javnog poziva za dostavljanje ponuda.

Javni poziv za javno nadmetanje, kao i javni poziv iz stava 2. ovog člana, objavljuju se u sredstvima javnog informisanja, kao i na internet strani organa iz stava 1. ovog člana.

Sredstva ostvarena prodajom oduzete robe, po odbitku troškova, uplaćuju se u budžet Republike Srbije.

Vlada može ustupiti bez naknade robu iz stava 1. ovog člana i robu čija prodaja nije moguća za humanitarne svrhe, državnim organima, ustanovama socijalne zaštite, vaspitno-obrazovnim ustanovama, ustanovama kulture, humanitarnim organizacijama i drugim korisnicima humanitarne pomoći, kao i za druge opravdane svrhe.

Uništavanje oduzete robe

Član 65.

Ako se procenom stručnog procenitelja utvrdi da prodaja oduzete robe nije ekonomski opravdana ili ako prodaja te robe iz drugih razloga nije stvarno ili pravno

moguća, odnosno ako je uništavanje oduzete robe predviđeno posebnim propisima, uništava se na način i pod uslovima koji omogućavaju efikasnost i bezbednost postupanja, po konačnosti rešenja o oduzimanju.

Troškove uništavanja robe snosi lice kojem je ta roba oduzeta.

Ministar bliže propisuje uslove iz stava 1. ovog člana u pogledu načina uništavanja određene vrste oduzete robe.

Izmena i prestanak mere

Član 66.

Rešenje o izricanju mere iz člana 58. stav 1. tač. 1) do 4) ovog zakona ukida se ako se utvrdi da su otklonjeni razlozi za donošenje rešenja.

Ako nisu u potpunosti otklonjeni razlozi za donošenje rešenja o izricanju mere u smislu stava 1. ovog člana, odnosno ako su izmenjeni ili delimično otklonjeni, donosi se novo rešenje na osnovu novog činjeničnog stanja.

Rešenje o izricanju mere prestaje da važi po sili zakona, protekom najdužeg zakonskog roka za određenu meru.

Pokretanje postupka inspekcijuskog nadzora

Član 67.

Inspekcijuski nadzor u smislu ovog zakona vrši se po službenoj dužnosti, i započinje preduzimanjem prve radnje tržišnog inspektora u postupku inspekcijuskog nadzora.

Prijave povrede zakona, odnosno druge informacije, dojave, podnesci i zahtevi podneti radi preduzimanja inspekcijuskog nadzora, imaju dejstvo inicijative za pokretanje postupka, a podnosioci tih inicijativa, nemaju svojstvo stranke u postupku koji se može pokrenuti na osnovu te inicijative.

Kontrola se vrši na osnovu službenog naloga ovlašćenog lica, koji naročito sadrži podatke o postupajućem tržišnom inspektor, vreme, odnosno period kontrole, kao i bliže područje i predmet kontrole.

Zapisnik

Član 68.

O svim radnjama u postupku inspekcijuskog nadzora od značaja za utvrđivanje činjeničnog stanja, tržišni inspektor sastavlja zapisnik.

Zapisnik mora biti jasan i čitak, i vodi se u pisanom, odnosno elektronskom obliku.

Izjave lica u postupku inspekcijuskog nadzora, kao i primedbe na sadržinu zapisnika, daju se u posebnom dokumentu, koji potpisuje davalac izjave.

O pitanjima koja nisu od neposrednog značaja za utvrđivanje činjeničnog stanja, tržišni inspektor sastavlja službenu belešku.

Kopija zapisnika se izdaje stranci odmah po okončanju radnje u postupku, a ako to nije moguće, najkasnije u roku od tri dana od dana izvođenja radnje u postupku.

Digitalizacija spisa predmeta

Član 69.

Spisi predmeta inspekcijskog nadzora, kao i pojedine isprave u spisima (zapisnik, izjave, kopije dokumentacije koja je predmet nadzora i sl.) mogu da se vode u obliku elektronskog dokumenta u skladu sa zakonom koji uređuje elektronski dokument.

Obezbeđenje dokaza

Član 70.

Radi obezbeđenja dokaza, tržišni inspektor može privremeno oduzeti određene predmete (stvari, opremu, isprave i sl.), koji su u neposrednoj vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja u postupku inspekcijskog nadzora, i to do izvođenja dokaza na osnovu oduzetog predmeta, a najduže do okončanja postupka.

O obezbeđenju dokaza donosi se zaključak, protiv kojeg je dopuštena posebna žalba koja ne prekida tok postupka.

Rok za donošenje rešenja

Član 71.

Ako utvrdi povredu zakona, tržišni inspektor će doneti i dostaviti rešenje u skladu sa svojim ovlašćenjem, u roku od pet dana od dana preduzimanja, odnosno okončanja kontrole.

Tržišni inspektor može u vreme i na mestu kontrole, doneti privremeno rešenje, koje se ukida rešenjem iz stava 1. ovog člana, odnosno prestaje da važi protekom roka za donošenje rešenja iz stava 1. ovog člana.

Protiv privremenog rešenja nije dozvoljena posebna žalba.

Žalba

Član 72.

Protiv rešenja tržišnog inspektora, odnosno komunalnog inspektora, dopuštena je žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema.

Rešenje ministra je konačno u upravnom postupku, i protiv njega može da se pokrene upravni spor.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Naknada štete

Član 73.

Trgovac ima pravo na naknadu štete u slučaju poništavanja rešenja kojim je određena mera, u visini stvarne štete, kao i troškova sprovođenja mere.

Zahtev za naknadu štete se može podneti ministarstvu, radi vansudskog poravnjanja.

Po zahtevu iz stava 2. ovog člana, ministarstvo je dužno da se izjasni u roku od 60 dana od dana prijema.

Vansudsko poravnanje po zahtevu iz stava 2. ovog člana, može se zaključiti na osnovu procene stručnog procenitelja i uz saglasnost republičkog javnog pravobranioca.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Član 74.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne vodi evidenciju prometa na potpun i propisan način (član 37);
- 2) prodaje robu sa neurednom ili nepropisnom deklaracijom (član 40);
- 3) ne istakne cene ili ne istakne cene na propisan način (član 41);
- 4) nema istaknuto poslovno ime ili osnovne podatke o prodajnom objektu, počev od dana obavljanja trgovine (član 42);
- 5) ako ne istakne radno vreme ili se ne pridržava označenog radnog vremena, odnosno ako radno vreme odredi suprotno okvirnom radnom vremenu (član 43);
- 6) ne dostavi podatke sa sadržajem, na način i u roku iz člana 48. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara.

Član 75.

Novčanom kaznom od 500.000,00 do 2.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) obavlja daljinsku trgovinu na malo suprotno odredbi člana 17. ovog zakona;
- 2) obavlja trgovinu ličnim nuđenjem suprotno odredbama čl. 18. i 19. ovog zakona i člana 20. stav 3. ovog zakona;
- 3) obavlja ostalu trgovinu na malo van prodajnog objekta, na mestu koje nije određeno ili odobreno aktom nadležnog organa lokalne samouprave (član 20. stav 2);
- 4) obavlja delatnost robne berze, sajma, organizatora ostalih privrednih izložbi i tracionalnih manifestacija, pijace, veletržnice, javnog nedmetanja ili aukcijske kuće, suprotno čl. 22. do 28. ovog zakona;
- 5) ne poseduje odgovarajuće isprave koje prate robu na propisan način (član 35);
- 6) ako ne poštuje odluku Vlade o cenama iz člana 36. stav 5;
- 7) ne vodi evidenciju prometa (član 37);
- 8) obavlja trgovinu poljoprivrednim proizvodima i domaćim životinjama suprotno propisanim uslovima (član 38);
- 9) upotrebljava oznake posebnog svojstva suprotno članu 39. ovog zakona;
- 10) prodaje robu bez deklaracije (član 40);

11) ako nudi robu, odnosno usluge sa naročitim prodajnim podsticajima suprotno članu 44. ovog zakona;

12) ne poštuje privremene mere zaštite tržišta u skladu sa članom 46. ovog zakona;

13) ako obavlja nedozvoljenu špekulaciju (član 51);

14) ako organizuje, obavlja, reklamira i podstiče piramidalnu trgovinu (član 52).

15) ako postupi suprotno meri zabrane prometa određene robe, odnosno vršenja određene usluge (član 60);

16) ako postupi suprotno meri privremenog zatvaranja prodajnog objekta (član 61).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50.000,00 do 150.000,00 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 50.000,00 do 500.000,00 dinara.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 1. ovog člana, pravnom licu se može izreći i zaštitna mera obavljanja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do dve godine, kao i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 2. ovog člana, odgovornom licu u pravnom licu može se izreći zaštitna mera zabrane da vrši određene poslove u trajanju od tri meseca do jedne godine.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 1. ovog člana, preduzetniku se može izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do dve godine.

Član 76.

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se fizičko lice ako:

1) obavlja promet robe/usluga, a nema svojstvo trgovca (čl. 11. i 30.);

2) obavlja trgovinu ličnim nuđenjem suprotno članu 19. ovog zakona.

Uz prekršajnu kaznu iz stava 1. ovog člana, fizičkom licu se može izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do dve godine.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 77.

Do početka rada Centra za razvoj trgovine, poslove Centra obavlja ministarstvo.

Član 78.

Na predmete inspekcijskog nadzora koji nisu okončani do dana stupanja na snagu ovog zakona, primenjivaće se odredbe zakona po kojem su započeti.

Član 79.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na uslove za tržišnog inspektora, Glavnog tržišnog inspektora, kao i na poverene poslove inspekcijskog nadzora

jedinicama lokalne samouprave i uslove koje moraju da ispunjavaju komunalni inspektori za obavljanje tih poslova, primenjivaće se od 1. januara 2012. godine.

Do početka primene odredbi ovog zakona koje se odnose na poverene poslove inspekcijskog nadzora jedinicama lokalne samouprave u skladu sa stavom 2. ovog člana, te poslove obavlja ministarstvo preko tržišnih inspektora.

Član 80.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe:

1) Zakon o trgovini („Službeni list SRJ”, br. 32/93, 50/93, 41/94, 29/96 i 37/02 – dr. zakon i „Službeni glasnik RS”, br. 101/05 – dr. zakon i 85/05 – dr. zakon);

2) Zakon o uslovima za obavljanje prometa robe, vršenje usluga u prometu robe i inspekcijskom nadzoru („Službeni glasnik RS”, br. 39/96, 20/97, 46/98, 34/01 – dr. zakon, 80/02 – dr. zakon i 101/05 – dr. zakon);

3) Zakon o cenama („Službeni glasnik RS”, broj 79/05).

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivaće se podzakonski akti doneti do dana stupanja na snagu ovog zakona, osim odredaba koje su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 81.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjivaće se od 1. januara 2011. godine.